

Offentlig produktivitet og demografisk træk

Ifølge Danmarks Statistik er den offentlige sektor gradvist blevet mere produktiv, siden man i 2008 begyndte at opgøre den offentlige produktivitet. Den beregnede fremgang betyder, at der leveres knap 0,4 pct. mere offentlig service om året ved uændrede pris- og lønkorrigerede udgifter. Fremgangen kan næsten dække væksten i det demografiske træk på det offentlige forbrug.

Man kan ikke umiddelbart måle den offentlige produktivitet, da der ikke findes en markedsrettet værdifastsættelse for ydelser, der stilles gratis til rådighed. Værdien af de offentlige ydelser måles derfor typisk i stedet ved de omkostninger, der er medgået til produktionen af disse ydelser. Traditionelt har man gjort dette år for år og alene foretaget en korrektion for løn og prisstigninger. Det kaldes det reale offentlige forbrug efter inputmetoden. Med denne metode antages der at være nul produktivitetsvækst i den offentlige sektor.

Siden 2008 er Danmarks Statistik dog gået over til at se på mængdeindikatorer mv. for de producerede ydelser frem for blot at antage, at den offentlige produktivitet er uændret fra år til år. Hvis

Gennemsnitlig årlig vækst i offentlig sektor

Fra 2007 til 2021

Vækst i det reale offentlige forbrug	1,15
Vækst i forbruget efter inputmetoden	0,76
Produktivitetskorrektion	0,39

Kilde: Danmarks Statistik

mængdeindikatorerne stiger mere end input (som først og fremmest er arbejdstimer), er det udtryk for, at produktiviteten er steget. Det reale offentlige forbrug efter outputmetoden udtrykker netop udviklingen i det mængdekorrigerede offentlige forbrug. Forskellen mellem væksten i det reale offentlige forbrug efter output- og inputmetoden er således en korrektion for den opgjorte vækst i produktiviteten. I perioden fra 2007 til 2021 er produktivitsjusteringen af det offentlige forbrug på knap 0,4 pct. om året.

Indikatorerne for priser og output er mest detaljeret på hospitalsområdet, hvor der tages udgangspunkt i afregningen mellem hospitalerne, når patienterne behandles i en anden region, end hvor de hører hjemme. Der kvalitetsjusteres så med målinger af helbredseffekt ved hospitalsbehandlinger, reduceret dødelighed mv.

På undervisningsområdet måles antal elevtimer, der så kvalitetskorrigeres ud fra lærernes uddannelsesbaggrund og elevernes resultater ifølge PISA-undersøgelserne.

Opgørelsen af det mængdemæssige offentlige forbrug er selvsagt ikke uden væsentlige problemer og er under stadig udvikling. På mange områder er det vanskeligt overhovedet at finde indikatorer for den mængdemæssige produktion, og det er en udfordring at korrigere mængderne for kvalitet. Men Danmarks Statistik forsøger at inddrage alle de konsistente målinger, der gennemføres på forskellige områder. Så det er det bedst mulige mål, vi har for betydningen af produktivitet i den offentlige serviceproduktion.

Nødvendig udgiftsvækst for at holde trit med demografien

	årlig vækst i pct.
Vækst i serviceproduktion som følge af produktivitet	0,39
Nødvendig udgiftsvækst for at dække det demografiske træk	0,16

Samlet vækst i produktion og demografisk træk 2024 til 2030 0,55

Anm: Produktivitsvæksten er antaget uændret ift. historiske målinger

Kilde: Danmarks Statistik og Finansministeriet

Hvis vi kan fortsætte den vækst i den offentlige produktivitet, som vi har målt i de seneste 14 år, vil dette give et meget væsentligt bidrag til at sikre, at den offentlige service kan følge med udviklingen i demografien ved uændrede serviceudgifter per bruger (det demografiske træk). Frem til 2030 øges det demografiske træk ifølge Finansministeriet med 0,55 pct. om året, svarende til samlet set 21¹/₄ mia. kr. fra 2023 og frem til 2030. Forudsættes produktivitsvæksten på 0,39 pct. at fortsætte frem mod 2030, kræves der altså blot et løft i de offentlige udgifter på 0,16 pct. for at levere realt uændrede

serviceudgifter per borger. 0,16 pct. om året svarer til samlet set omtrent 6¼ mia. kr.

Med uændrede reale forbrugsudgifter per bruger må der som minimum kunne leveres samme service. Dertil kommer muligheden for at høste nogle stordriftsfordele i den kollektive del af den offentlige sektor. For eksempel har udgifter til retsvæsenet og udenrigstjenesten næppe en én til én sammenhæng til antal borgere i landet.